

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2254/2020
02.09.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиле АА из ... - ..., чији је пуномоћник Милош Шмигић адвокат из ..., против туженог ЈП „Путеви Србије“, Београд, чији је пуномоћник Драгољуб Рајевић адвокат из ..., ради поништаја решења и враћања на рад, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1025/19 од 14.06.2019. године, у седници већа одржаној дана 02.09.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1025/19 од 14.06.2019. године и предмет враћа истом суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3701/17 од 02.10.2018. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев па је поништено решење туженог о отказу уговора о раду тужилји ...-...-... од 13.10.2008. године, као незаконито. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиљу врати на рад у радни однос на неодређено време, на радно место Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужилји на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 374.250,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1025/19 од 14.06.2019. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 3701/17 од 02.10.2018. године, у ставу првом и другом изреке, тако што је одбијен тужбени захтев тужиле да се поништи решење туженог о отказу уговора о раду тужилји ...-...-... од 13.10.2008. године као незаконито, као и да се обавезе тужени да тужиљу врати на рад у радни однос на неодређено време на радно место ..., као неоснован. Ставом другим изреке укинута је решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке пресуде Првог основног суда у Београду П1 3701/17 од 02.10.2018. године и предмет у том делу враћен истом суду на поновни поступак.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилја је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 49/13- УС, 74/13-УС, 55/14 и 87/18 - у даљем тексту: ЗПП), Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужиле основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, нити су погрешно примењене одредбе Закона о парничном поступку, па зато нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, на које се у ревизији тужиле указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је била у радном односу код туженог и обављала је послове ... – Сектор наплате путарине, на наплатној станици у ... – Решењем туженог број ...-... од 13.10.2010. године тужилци је отказан анекс уговора о раду број ...-...-.../...-... од 15.05.2008. године због учињених повреда радних обавеза, и то: вршење наплате путарине по магнетној картици у затвореном систему наплате супротно прописаној процедури рада и дужности ... из Правилника о обављању послова посебне накнаде за употребу пута или путног објекта, утврђене чланом 12. став 12.4. алинеја 3. Анекса уговора и због издавања или неправилног издавања признанице учеснику у саобраћају, или непоништавања односно неправилног поништавања признанице коју учесник у саобраћају, није узео, утврђене чланом 12. став 12.4. алинеја 1. Анекса уговора. На основу видео надзора и видео записа на HDD дисковима утврђено је да је тужилца у више наврата, у периоду од 10.06.2008. године до 10.08.2008. године, страним држављанима наплаћивала путарину од 15 евра, уместо регуларне цене од 13 евра, тако што се задуживала са ценом од 13 евра и издавала признаницу од 13 евра, део признанице на којој је цена цепала и бацала а учеснику у саобраћају давала остатак признанице који садржи ИД код ..., датум, време наплате и релацију, док је разлику у цени од 2 евра задржавала за себе, а у више случајева уопште није издавала рачун учесницима у саобраћају, чиме је поступила супротно члану 21. Правилника. Доношењу оспореног решења о отказу Анекса уговора о раду претходило је упозорење туженог од 26.09.2008. године, у ком је тужилца упозорена на постојање разлога за отказ уговора о раду због учињених повреда радних обавеза, и то: стварање вишка новца несавесним радом, услед повреде Правилника о обављању послова посебне накнаде за употребу пута или путног објекта од 14.03.2008. године, утврђеном чланом 12. став 12.4. алинеја 5. Анекса уговора о раду од 15.05.2008. године, а према Обавештењу број ...-... од 20.08.2008. године и немарно и несавесно извршавање радне обавезе утврђено чланом 69. став 1. тачка 8. Колективног уговора туженог, а према Обавештењу од 29.08.2008. године, тако што је несавесним радом дана 10.08.2008. године проузроковала девизни вишак у пазару од 12 евра и динарски вишак у износу од 1.570,00 динара, као и што је дана 26./27.05.2008. године у кабинџи број 3 у времену од 00:10 часова до 02:01 часова спавала на послу. На наведено упозорење туженог од 26.09.2008. године тужена се изјаснила дана 07.10.2008. године и исте негирала.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиле и поништио као незаконито решење туженог од 13.10.2018. године којим је тужилци отказан уговор о раду, те обавезао туженог да тужилцу врати на рад на радно место

Одлучујући о жалби туженог, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио као неоснован тужбени захтев, утврдивши да је тужилца својом

кривицом учинила повреду радних обавеза које су јој стављене на терет оспореним решењем о отказу уговора о раду, обзиром да је била свесна да вршећи посао икансанта на наплатној станици поступа супротно дужностима инаксанта прописаним Општим актом послодавца, (била је свесна недозвољености својих радњи и хтела њихово извршење) због чега је исто донето у свему у складу са законом и интерним актима послодавца.

Ценећи ревизијске наводе тужиле, Врховни касациони суд налази да је закључак другостепеног суда заснован на погрешној примени материјалног права, услед чега је чињенично стање непотпуно утврђено.

Наиме, одредбом члана 179. став 1. тачка 2. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 25/05...54/09) ставом 1. прописано је послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдани разлог који се односи на радну способност запосленог, његово понашање и потребе послодавца и то ако запослени својом кривицом учини повреду радне обавезе утврђене општим актом или уговором о раду.

Одредбом члана 180. став 1. Закона о раду прописано је да је послодавац дужан да запосленог, пре отказа уговора о раду из разлога прописаних чланом 179. тачка 1-6. Закона о раду, писменим путем упозори на постојање разлога за отказ уговора о раду и остави му рок од најмање пет радних дана од дана достављања упозорења да се изјасни на наводе из упозорења. Ставом 2. истог члана прописано је да је послодавац дужан да наведе основ за давање отказа, чињенице и доказе који указују на то да су се стекли услови за отказ и рок за давање одговора на упозорење.

У конкретном случају, упозорењем туженог од 26.09.2008. године тужила је упозорена на постојање разлога за отказ уговора о раду из разлога што је учинила повреду радне обавезе утврђену чланом 12. став 12.4. алинеја 5. Анекса уговора о раду од 15.05.2008. године (ако несавесним радом проузрокује мањак, односно вишак новца, признаница и картица, као и због тога што је дана 26/27.05.2008. године у времену од 00:10 часова до 02:01 часова спавала на послу) док је у оспореном решењу тужене о отказу Анекса уговора о раду, као разлог за отказ уговора о раду наведена повреда радне обавезе утврђена чланом 12. став 12. 4. алинеја 3. Анекса уговора о раду (вршење наплате путарине по магнетној картици у затвореном систему наплате супротно прописаној процедури рада и дужностима ... из Правилника обавезених послова посебне накнаде за употребу пута или путног објекта), као и члана 12. став 12.4. алинеја 1. Анекса уговора о раду (неиздавање или неправилно издавање признаница учеснику у саобраћају или непоништавање односно неправилно поништавање признанице који учесник у саобраћају није узео).

Сходно цитираном члану 180. Закона о раду, послодавац је дужан да у упозорењу, а потом и у решењу о отказу уговора о раду, назначи време, место и начин извршења повреде радне обавезе, односно основ за давање отказа као и чињенице и доказе који омогућавају идентификацију и примену отказног разлога.

Писано упозорење је део процедуре отказа уговора о раду, како у смислу цитираних законских одредаба тако и одредбе члана 7. ратификоване Конвенције међународне организације рада број 158, која се на основу одредбе члана 1. Закона о раду, примењује и на све запослене у Републици Србији. Према овој одредби, на иницијативу послодавца, запосленом не може престати радни однос због разлога

везаних за његово понашање или његов рад, пре него што му се омогући да се брани од изнетих навода, осим ако са разлогом не може очекивати од послодавца да му пружи ту могућност.

Упозорење послодавца, као нужан услов за отказ уговора о раду из разлога прописаних чланом 179. тачка 1-6. Закона о раду, има карактер акта којим се запослених позива на одговорност и изјашњење у вези конкретног случаја, односно понашања и има за циљ да запосленом омогући да изнесе своју одбрану и да се изјасни о радњама за које послодавац сматра да представљају разлог за отказ уговора о раду.

У ситуацији када постоји несагласност између упозорења тужилји на постојање разлога за отказ уговора о раду и решења којим је тужилји отказан анекс уговора о раду, у погледу повреда радних обавеза које су тужилји стављене на терет, а код чињенице да се тужилја поводом радњи које су јој стављене на терет и због којих јој је отказан уговор о раду није ни изјаснила –повреде радне обавезе предвиђене чланом 12. став 12.4. алинеја 1. и 3. анекса уговора о раду, то се не може прихватити као правилан закључак другостепеног суда да је решење туженог од 13.10.2010. године донето у свему у складу са законом и интерним актима послодавца. Оцена законитости решења којим се запосленом отказује уговор о раду, поред утврђења постојања основа и истинитости чињеница на којима је заснован отказни разлог, подразумева и оцену законитости поступка у ком је уговор о раду отказан, а што је у конкретном случају, имајући у виду наведено, изостало а што другостепени суд током поступка није ценио.

У поновном поступку другостепени суд ће поступити по примедбама из овог решења и расправити одлучну чињеницу од које зависи основаност постављеног тужбеног захтева, односно утврдити да ли је поступак доношења решења о отказу уговора о раду спроведен у законом прописаној процедури, након чега ће уз правилну примену материјалног права поново одлучити о жалби туженог и донети правилну и закониту одлуку.

Како је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено, Врховни касациони суд је применом члана 416. став 2. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић